

Efectivament, l'interès per la cultura i el patrimoni marítim de Mallorca ha estat fins ara marginal amb la desaparició d'importants mostres dels ormeigs de pesca i els objectes quotidians de la vida de la gent de la mar, amb el que això comporta de desaparició de part de la nostra cultura i herència col·lectiva.

La manca d'interès pel patrimoni marítim juntament amb els canvis socioeconòmics accelerats que ha sofert Mallorca (amb un fort impacte a la línia de costa) i la manca, fins a 1985, d'una legislació clara que permetés la conservació del patrimoni etnològic, ha comportat que en aquestes construccions, ja de per sí fràgils, es produís un gran deteriorament, amb canvis d'ús i d'utilització de materials no tradicionals a les seves reconstruccions o ampliacions.

2. ELS ESCARS. DESCRIPCIÓ

Com ja hem assenyalat, els escars són construccions petites i amb un únic fi.

El caràcter utilitari i l'adequació als diferents entorns on s'ubiquen fa que les tipologies dels escars puguin ser diferents, amb característiques peculiars, així trobarem escars sota vivendes, escars exents, construïts aïlladament o en agrupacions, i escars perforats a les roques.

En qualsevol cas els elements que els conformen són normalment:

1. L'escar pròpiament dit. Els més tradicionals són petites construccions, amb capacitat per a una embarcació, fetes de marès referit amb ciment mallorquí i amb coberta de volta. Les obertures són normalment escasses i els més tradicionals tan sols compten amb un petit finestre i la porta d'accés, amb dues fulles de fusta com a tancament.

2. La rampa guia, formada normalment per travesses de fusta clavades al terra i amb la forma de la quilla de l'embarcació tallada. De vegades aquesta rampa guia no existeix ja que és la pròpia inclinació de la costa la que serveix de rampa.

3. Per treure l'embarcació de l'aigua i arrossegar-la a l'interior de l'escar, tradicionalment s'utilitzava un sistema de corrioles, malgrat actualment, a la majoria de casos, s'ha substituït aquest sistema per altres més mecanitzats.

3.-ELS ESCARS ALS QUALS ES PROPOSA LA PROTECCIÓ ESCARS DE CALA PI:

Format per un conjunt de sis escars, de dues plantes, amb fàbrica de marès, bigues de fusta i coberta de marès. Començaren a construir-se l'any 1953.

ESCARS DE S'ESTALELLA:

Conjunt de tres escars amb dues construccions, la primera de les quals són dos escars situats al Caló de s'Arenal, i l'altra, vora el far de s'Estalella. De fàbrica de marès, actualment es desús i una mica deteriorat.

ESCARS DE CALA BLAVA:

Construït amb fàbrica i coberta de marès, es troba actualment en bon estat de conservació.

ESCAR DE SON GRAUET

Situat a Son Verí, construït amb fàbrica i coberta de marès, es troba actualment bastant deteriorat.

Així, de conformitat amb el que s'estableix a la legislació protectora del patrimoni històric, es pot afirmar amb caràcter genèric que els escars són part integrant del nostre patrimoni etnogràfic, fonamentalment per ser mostra de la cultura popular i reflex d'uns usos i tradicions lligats al món de la pesca i de l'oci, més que per un valor concret lligat a motius estètics o històrics.

Atesa la naturalesa dels escars, s'han de contemplar com a elements a protegir tots aquells que són de fabricació tradicional i que són necessaris per als seus usos tradicionals.

Els escars de la costa de Lluçmajor pels que es proposa la protecció gaudeixen de la tipologia i l'ús de materials propis dels escars tradicionals.

Atès el que s'ha exposat, se considera que, segons la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, la protecció més adient per aquestes construccions és la de Bé Catalogat.

Es proposa per tant, la incoació de l'expedient de declaració com a Bé Catalogat i d'inclusió al Catàleg Insular del patrimoni Històric de Mallorca a favor dels escars més amunt relacionats.

— o —

Num. 11157

Incoació d'expedient de declaració de Bé d'Interès Cultural amb categoria de monument a favor dels molins d'aigua de la Cala de Banyalbufar.

A la sessió del proppassat 7 d'abril de 2006, la Comissió Insular d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Patrimoni Històric, sobre l'expedient de

referència va acordar, per unanimitat, el següent:

I.- Incoar l'expedient de declaració com a Bé d'Interès Cultural, amb categoria de Monument, a favor dels molins d'aigua de la Cala de Banyalbufar, de Banyalbufar, la descripció i la delimitació dels quals figura a l'informe emès per la tècnica de patrimoni artístic i pel tècnic de patrimoni etnològic de la Direcció Insular de Patrimoni Històric de data 6 de febrer de 2006, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

II.- Suspendre la tramitació de les llicències municipals de parcel·lació, d'edificació o d'enderrocament en la zona afectada i, també, la suspensió dels efectes de les llicències ja concedides. Qualsevol obra que calgui realitzar a l'immoble afectat per la incoació haurà de ser prèviament autoritzada per la Comissió Insular d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Patrimoni Històric.

Aquesta suspensió dependrà de la resolució o de la caducitat del procediment.

L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini màxim de vint mesos comptadors des de la data d'iniciació del procediment, el qual caducarà si un cop transcorregut aquest termini se sol·licita s'arxivin les actuacions i si en els trenta dies següents no se'n dicta resolució. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar en els tres anys següents, llevat que ho demani el titular del bé.

III.- Règim de visites. Per tal de poder donar resposta a l'article 34.1 c de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears, els propietaris, titulars d'altres drets reals i/o posseïdors de l'immoble objecte d'aquesta declaració, s'hauran de posar en contacte amb els serveis tècnics de la Direcció Insular de Patrimoni Històric per establir una reglamentació sobre la visita pública, tal i com estableix el mencionat article o assenyalat els dies i hores en els que es proposa efectuar dita visita. En casos justificats, el consell insular corresponent podrà dispensar totalment o parcialment del règim de visites.

IV.- Notificar aquesta resolució als interessats, a l'Ajuntament de Banyalbufar i al Govern de les Illes Balears.

V.- Publicar aquest acord d'incoació al Butlletí Oficial de les Illes Balears, i en el Boletín Oficial del Estado i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural i comunicar-ho al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears per tal que es procedeixi a la seva inscripció, i a la vegada comunicari al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.

Tot això, de conformitat amb el que estableix l'article 7 i següents reguladors del procediment de declaració de béns d'interès cultural de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears.

A més a més, sense perjudici del tràmit d'audiència als interessats, inclòs l'Ajuntament afectat, previst a l'article 9 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, així com del període d'informació pública, i en definitiva, de la resolució de l'expedient.

El trasllat d'aquest acord es fa a reserva de l'aprovació de l'Acta.

La secretaria de la Comissió Insular d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Patrimoni Històric del Consell de Mallorca,
Apol·lònia Serra Barceló

Palma, 29 de maig de 2006

Annex 1

1-Informe tècnic.

Dades sobre el bé.

Denominació general del bé: Molins d'aigua de la Cala de Banyalbufar.

Situació: Cala de Banyalbufar.

Polígon/Parcel·la: 2/133.

Municipi: Banyalbufar.

Cronologia: La seva construcció es remunta a l'època islàmica.

Ús actual: En desús.

Classificació del sòl: Rústic.

Qualificació del sòl: ARIP (Àrea Rural d'Interès Paisatgístic).

2-Descripció de l'estat actual del bé.

Els dos molins es troben situats a diferents alçades en el penya-segat, un per sota del nivell de l'altre. Aquesta peculiar ubicació no és casual, sinó conseqüència del desig dels seus constructors de no restar espai al conreu dels marges i, a més, per possibilitar l'aprofitament de gairebé totes les fonts i excedents d'aigua situats terres amunt.

La identificació de les fonts que nodrien els molins és dubtosa, tot i que cal pensar que la font de la Vila, la font de la Canaleta i el torrent d'en Roig que recull els excedents de la font del Cireral i altres fonts més petites n'eren potencials alimentadors.

Els molins s'han de considerar com una unitat, ja que fan part d'un mateix sistema hidràulic. Tècnicament presenten un mateix tipus d'estructura bàsica, caracteritzada pel cup o dipòsit d'aigua amb la finalitat d'aconseguir la pressió necessària per fer moure el rodet. Tot i això, alguns autors consideren que el

molí inferior és de construcció posterior al superior, basant-se en les diferències en l'aparell constructiu.

Han desaparegut els estris de ferro i fusta, conservant-se tan sols part de les moles. També han desaparegut les síquies que abastien ambdós molins.

L'accés als molins es pot fer per una escala, d'estrets escalons de pedra, recentment rehabilitada i que comença a la vora del caminó que condueix a la cala. Aquesta baixada arriba fins a la mar, tot i que actualment és del tot desaconsellable pel mal estat del conjunt.

-Bassa:

El regulador de l'entrada de l'aigua al cup dels dos molins fou una bassa situada a la part superior del conjunt.

Dita bassa, on s'emmagatzemava l'aigua, desaparegué al començament del segle XX quan s'omplí de terra per ampliar la marjada de conreu. En canvi, s'ha conservat un safareig que abastia la bassa; està situat a uns dos-cents metres del conjunt dels molins, a la vora mateix del torrent d'en Roig. Té una capacitat d'uns 850 metres cúbics i una sola entrada d'aigua, on conflueixen dues sèquies diferents provinents de captacions subterrànies.

-Molí superior:

Cup

Presenta un cup característic, dipòsit en forma de torre troncocònica, on s'acumulava l'aigua per tal d'aconseguir la pressió suficient per posar en funcionament la roda que movia les moles.

El cup fa sis metres d'alçària fins a la sortida al carcavà i rebia l'aigua a través d'una conducció de 80 cm. d'alçada i 35 cm. d'amplada. Podia contenir aproximadament uns 12 metres cúbics d'aigua.

Està construït a base de pedres sense tallar i amb argamassa i conserva gran part d'un arrebossat exterior.

L'entrada d'aigua al carcavà, cavitat dins la qual es movia la roda i queia l'aigua, es troba al costat dret, de tal manera que el rodet devia girar en el sentit de les agulles del rellotge. Es conserva el forat vertical que allotjava l'engegador, element que servia per obrir el pas de l'aigua dins del carcavà des de la sala de moles.

Casal o obrador

Les moles estaven situades a l'obrador o casal, un edifici rectangular que es troba amarrat al roquissam, entre el molí superior i l'inferior.

L'obra exterior és feta a base de pedres sense tallar i argamassa; la seva única cantonada exempta apareix reforçada amb carreus tallats més grans.

L'interior del casal presenta zones fetes amb lloses de pedres i, a la paret del fons, altres zones fetes amb pedres sense tallar, cosa que fa pensar que va sofrir alguna reforma.

L'entrada es fa mitjançant uns graons, el darrer dels quals queda a la mateixa alçada que la volta que cobreix el carcavà i que, alhora, fa de suport del mecanisme de les moles.

De fet, l'accés estaria al nivell de les moles, on hi hauria un entarimat de fusta que separaria l'espai destinat a les tasques de moltura de l'espai inferior per on s'evacuaria l'aigua.

-Molí inferior:

Cup

Un cop utilitzada l'aigua en el molí superior, era abocada al cup de l'inferior, de dimensions lleugerament menors que el superior, forma troncopiramidal a l'exterior i igualment fet de pedres sense tallar i argamassa, amb un arrebossat que es conserva sols en part. L'interior del cup té uns 7 metres d'alçada i té una capacitat d'uns 15 metres cúbics. Rebia l'aigua a través d'un canal de 37 cm. d'alçada i 30 d'amplada, fet amb carreus grossos tallats, que actua també com a conducte de sortida d'aigües del molí superior.

L'entrada de l'aigua al carcavà es fa pel cantó dret, com en el cas del molí superior. També aquí es conserva el forat de l'engegador.

Casal o obrador

L'obrador en aquest cas també és de planta rectangular però, a diferència del casal del molí superior, no està recolzat en la roca sinó que és exempt.

Presenta teulada d'una vessant i interior amb volta feta a base de lloses planes i argamassa. La paret del fons està davall el cup del molí i es reforça amb dues voltes superposades, una com a coberta del carcavà i suport de les moles i l'altra a sobre de les moles, formant una mena de nínxol.

L'accés es fa per graons paral·lels a la paret exterior del casal que permetien entrar directament a la zona de moltura. Hi hauria també un entarimat de fusta.

Després de passar per aquest segon molí, l'aigua es versaria al mar.

3-Estat de conservació i pautes d'intervenció.

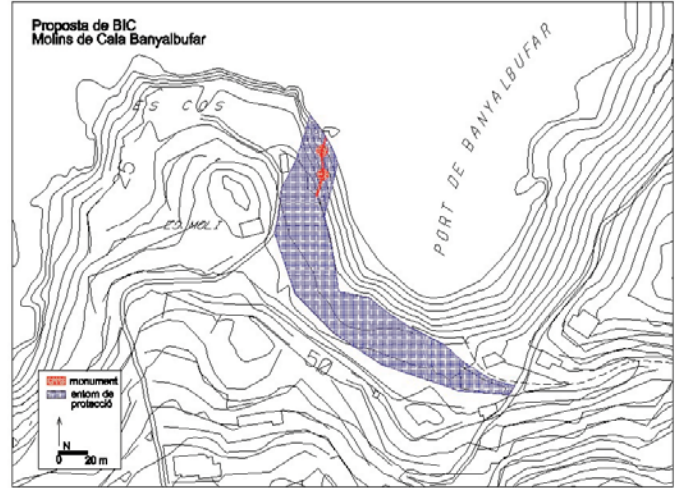
Tot i la proximitat de la mar, el difícil accés als molins ha possibilitat que hagin arribat als nostres dies en un bon estat de conservació i sense modificacions perceptibles de la seva estructura.

Pel que fa als criteris en futures intervencions, s'atendran a l'article 41 de la llei 12/1998 del Patrimoni Històric de les Illes Balears.

S'haurà d'estar al que assenyala la llei 12/98, del patrimoni històric de les Illes Balears, especialment en els seus articles: article 2 (col·laboració entre les

administracions públiques), 3 (col·laboració del particulars), 22 (protecció general dels béns del patrimoni històric), 23 (protecció de béns immobles), 24 (suspensió d'obres), 26 (deure de conservació de béns culturals i catalogats), 27 (incompliment dels deures de conservació), 28 (reparació de danys), 29 (informes i autoritzacions), 36 (planejament urbanístic), 37 (autorització d'obres), 38 (instruments d'ordenació urbanística i mesures de protecció), 39 (plans urbanístics de conjunts històrics), 40 (licències), 41 (criteris d'intervenció), i tot allò resulti d'aplicació del títol IV (patrimoni etnològic).

Annex 2 Planimetria

— 0 —

Num. 11170

Atribució de funcions al vicepresident, per absència del president de l'Institut de Serveris Socials i Esportius de Mallorca durant els dies 15 i 16 de juny de 2006, Sr. Antonio Calvo Ara.

En data d'avui, el president de l'Institut ha adoptat la resolució següent: 'Atès que està previst que el president s'absenti els propers dies 15 i 16 de juny.

Atès que l'art. 8 dels Estatuts de l'Institut preveu que el vicepresident supleix el president i assumeix les seves atribucions en els casos de vacant, absència o malaltia.

Atès que, mitjançant resolució d'aquesta presidència, fou nomenat vicepresident de l'Institut el director de l'Àrea de Protecció al Menor i Atenció a la Família, Sr. Antonio Calvo Ara.

En exercici de les competències que em confereix la legislació vigent,

RESOLC:

Primer.- Que els propers dies 15 i 16 de juny assumeixi les funcions de Presidència de l'Institut el vicepresident, Sr. Antonio Calvo Ara, el qual signarà com a president en funcions.

Segon.- Que es notifiqui la resolució al Sr. Antonio Calvo Ara, a les direccions d'àrea, a la Gerència, als centres dependents de l'Institut i que es publiqui en el BOIB i en el tauler d'edictes. '

La qual cosa es fa pública als efectes oportuns.

La secretària delegada (BOIB núm. 143 de 16-10-2003),

Catalina Ramon Bonet

Palma, 13 de juny de 2006

— 0 —